

LF Protokols Nr. 83-1

PIELIKUMS #4

1. LPP No 8.

J. A. APERANS
HUDSON VIEW MANOR
RT. 90, RD 1
WAPPINGERS FALLS, N. Y. 12590

Iemūgts LF
Sēdes laikā 3/27/83

1983. gada 22. martā.

LF padomes priekšsēdim
Dr. Guntim Siliņam.

Godājamais Siliņa kungs!

Ar savu 1982. g. 17. marta vēstuli es ierosināju LF padomei apsvērt vairāku lēmumu pieņemšanu, citu starpā, lēmumu par sacensības izsludināšanu ar \$15,000.- lielu godalgu par literāru darbu (romānu), kas attēlotu latviešu tautas likteni pēdējo 45-50 gadu laikā.

Pēc tam es izstrādāju sacensības noteikumu projektu līdz ar jautājumu sarakstu, kuri padomei būtu apsverami noteikumu projektu pieņemot. Es to iesniedzu toreizējam padomes priekšsēdim Dr. Andrim Padegam pirms LF padomes sēdes, kas notika 1982. g. 10. oktobrī Klīvlendē.

Pēc minētās padomes sēdes es lūdzu trīs redzamus latviešu rakstniekus un kritiķus sniegt man personīgi viņu ieskatus par sacensības noteikumu projektu un tam pievienotiem apsveramiem jautājumiem.

Viņu atbildes, konspektīvā veidā, esmu uzrakstījis zem katra apsveramā jautājuma. Kā no atbildēm redzams, dažos jautājumos viņi ir pilnīgi vienādos uzskatos, bet citos viņu uzskati dalās. Vadoties no šīm atbildēm un manis paša vēlreizējiem apsvērumiem, es esmu sacensības noteikumu projektu nedaudz pārstrādājis un tagad iesniedzu to padomes izlemšanai.

Pēc mana ieskata, lietpratēju komisijas locekļu izraudzīšana nevarētu sagādāt pārāk lielas grūtības, ja izraudzītiem kandidātiem iepriekš apjautātos vai viņi domā sacensībā piedalīties. Arī tad, ja viņi vēlāk izšķirtos par piedalīšanos sacensībā, viņu vietā varētu izraudzīt citus.

Patiesā cieņā

Jānis A. Aperāns
Jānis A. Aperāns.

- Pielikumā:
- 1) Sacensības noteikumu oriģinālais uzmetums.
 - 2) Apsveramie jautājumi ar rakstnieku ieskatiem zem tiem.
 - 3) Pārstrādātais sacensības noteikumu projekts.

NOTEIKUMI PAR \$10,000.- UN \$5,000.- GODALGU PIEŠKIRŠANU PAR
LITERĀRIEM DARBIEM.

1. Latviešu fonds izsludina sacensību ar divām godalgām, pirmo \$10,000.- un otro \$5,000.- apmērā par literāriem darbiem (romāniem), kas attēlotu latviešu tautas likteni pēdējo 45-50 gadu laikā.

2. Literāriem darbiem jābūt rakstētiem latviešu valodā un tie iesniedzami mašīnrakstā ar divrindu atstarpi.

3. Darbiem jāatbilst origināldarba prasībām, tie nevar būt publicēti pirms to iesniegšanas, darbībai jārisinās uz vēsturiska fona un tajā aprakstētiem notikumiem iespējami tuvu jāsaietas ar vēsturiskiem faktiem.

4. Darbu saturiem un to updarei jābūt tādiem, lai tie kā literāri darbi varētu interesēt ne tikai latviešus, bet arī plašāku svešautiešu sabiedrību.

Darbu fabula, piemēram, un tikai piemēram, varētu būt šāda: Romāna galvenais varonis, komunistu iebrukšanas laikā Latvijā (kurā dzīvo brīva un laimīga tauta), ir kādslatviešu jauneklis vidusskolas vecumā. Viņu kopā ar vecākiem deportē uz Sibīriju, kur viņa tēvs pēc pāris gadiem aiziet bojā un viņš to tur arī apglabā. Pēc tam šo jaunekli iesauc krievu armijā un to iedala soda bataljonā. Kādas kaujas laikā, viņš izliekas par kritušu un nonāk vācu gūstā, no kurā viņu drīz atbrīvo. Tad viņš kā brīvprātīgais iestājas Latviešu legionā, kurā viņš cīnās pret komunistiem par savas tautas brīvību. Kapitulācijas dienā viņam izdodas no Kursemes nokļūt vai nu Zviedrijā vai Vācijā (ja Vācijā, tad arī latviešu gūstekņu nometnē). Pēc tam, dzīvodams brīvā pasaulē, viņš cīnās par savas eksistences nodrošināšanu un par savas tautas brīvību.

5. Darbi iesūtami Latviešu fonda padomes priekšsēdētājam ne vēlāk par 1987.g. 1. septembri, kā iesūtīšanas datumu uz darbu iesūtīšanas aploksnēm.

Vispārēja rakstura komentāri.

N.K.: Izstrādātie noteikumi par literāru kapitāldarbu godalgošanu ir rūpīgi pārdomāti, ar oildenu raksturu.

J.K.: Projekta ideja laba. Lai kautkas labs arī izdotos!

1. Godalgu skaits un to lielums.

A.V.: Proponētais godalgu lielums ļoti mudinātu rakstīt labus un izstrādātus darbus.

N.K.: Vai lietpratēju komisijai, kas darbus godalgos, nevajadzētu paredzēt tiesības minēto summu samazināt vai mainīt. Ja autors darbu pārstrādātu, tad nevarētu viņu atstāt gluži bez godalgas, kas, vadoties no projekta 10.p., varētu tomēr notikt.

J.K.: Godalgu apmēri ir labi.

2. Valoda vai valodas kādās darbu var iesniegt.

A.V.: Tikai latviešu.

J.K.: Jautājums kādā ^{valodā} darbi iesniedzami ir ļoti grūts. Tulkojumi vispār ir problemātiska lieta un amerikāņu izdevējs, laikam gan, drīzāk pieņems amerikāņu oriģināldarbu nekā tulkojumu. Vajadzētu atļaut darbus iesniegt latviešu un angļu valodās. Tie iesniedzami trijos eksemplāros.

3. Darba literārā forma.

A.V.: Romāns. Tas, ja labs, varētu tulkojumā sasniegt nelatviešus. Drama to nespētu.

N.K.: Kā saturā, ta formā autoriem jādod brīvība. Norādījumi varētu būt tikai vispārēji.

J.K.: Tikai romāns.

4. Vai projektā minētās fabulas piemēra ietilpināšana sacensības noteikumos vēlāma?

A.V.: Fabulu noteikumos nevajadzētu minēt. Tas zemapziņā varētu ietekmēt autoru domu gaitu.

N.K.: Piemērs interesants, bet varē^t novest pie darbu vienkāršības.

J.K.: Tiešs fabulas norādījums, kaut arī tikai piemēra veidā nebūtu vēlams. Pietiktu aprādīt laikmetu un galvenos notikumus, kam romānā vajadzētu atspoguļoties.

5. Dažādi termiņu garumi darbu iesniegšanai un lēmumu pieņemšanai.

A.V.: Romāna uzrakstīšanai jānodod vismaz 2 gadi.

J.K.: Darbu iesniegšanai pietiktu 3 gadu termiņš. Lēmumu pieņemšanas termiņu lai nosaka izraudzītā vērtēšanas komisija. Var gadīties, ka darbi jāpārsūta kādam komisijas loceklim, piem., uz Austrāliju, kas prasīs laiku.

6. Lietpratēju komisijas sastāvs, tās pienākumi un tiesības, kā arī citi jautājumi.

N.K.: Svarīgi godalgošanas komisija aicināt arī labākos rakstniekus kā lietpratējus, bet viņiem aizliegts pašiem sacensībā piedalīties. Kā no šī "burvu loka" izvairīties?

J.K.: Komisijas sastāva izraudzīšana būs grūta lieta, piem., pieaicinot divus rakstniekus, tie līdž ar to tiek izslēgti no sacensības.

Otra iespēja būtu romānu pasūtīt tieši no kāda vai kādiem autoriem. Tādā veidā ir radušies daudzi slaveni darbi glezniecībā un skulptūrā. Kādēļ tas nevarētu notikt arī rakstniecībā?

NOTEIKUMI PAR \$10,000.- UN \$5,000.- GODALGU PIESKIRŠANU
PAR LITERĀRIEM DARBIEM.

1. Latviešu fonds izsludina sacensību ar divām godalgām, pirmo \$10,000.- un otru \$5,000.- apmērā par literāriem darbiem (romāniem), kas attēlotu latviešu tautas likteni pēdējo 45-50 gadu laikā.
2. Literāriem darbiem jābūt rakstītiem latviešu vai angļu valodās un tie iesniedzami mašīnrakstā ar divrindu atstarpi, trijos eksemplāros.
3. Darbiem jāatbilst oriģināldarba prasībām, tie nevar būt publicēti pirms to iesniegšanas, darbībai jārisinās uz vēsturiska fona (pēdējos Latvijas brīvības gados, izsūtījumā, kara gados, izceļošanā uz rietumiem un darbā un cīņā par savu eksistenci un savas tautas brīvību) un tajos aprakstītiem notikumiem iespējami tuvu jāsaistās ar vēsturiskiem faktiem.
4. Darbu saturiem un to apdarei jābūt tādiem, lai tie kā literāri darbi varētu interesēt ne tikai latviešus, bet arī plašu svešautiešu sabiedrību.
5. Darbi iesūtāmi Latviešu fonda padomes priekšsēdim ne vēlāk par 1986.g. 1. septembri, kā iesūtīšanas datumu uz darbu iesūtīšanas aploksnēm.
6. Darbu autori savu vārdu apzīmēšanai lieto pseidonīmus, bet darbiem pievienotās slēgtās aploksnēs (uz kurām uzrakstīti autoru pseidonīmi un darbu nosaukumi) jābūt ievietotiem autoru īstiem vārdiem un adresēm.

7. Darbu izvērtēšanai un priekšlikuma sagatavošanai godalgu piešķiršanai Latviešu fonda padome ieceļ lietpratēju komisiju piecu personu sastāvā: divus rakstniekus, vienu literatūras vēsturnieku, vienu vēsturnieku un vienu nacionālpolītisku darbinieku.

8. Darbu autori nevar būt lietpratēju komisijas, fonda padomes vai fonda revīzijas komisijas locekļi.

9. Visi lietpratēju komisijas locekļi iepazīstas ar visiem iesniegtiem darbiem un, ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā, komisija pieņem priekšlikumu, ar vienkāršu balsu vairākumu, iesniegšanai fonda padomei par izraudzīto darbu godalgošanu. Komisija var arī nolemt ieteikt padomei: 1) nevienu no iesniegtiem darbiem negodalgot, 2) godalgu apmērus samazināt vai sadalīt vairāk autoriem, vai 3) aicināt labākā darba autoru viņa darbu pārstrādāt.

10. Fonda padome, trīs mēnešu laikā, lemj par komisijas iesniegtā priekšlikuma pieņemšanu vai noraidīšanu. Ja padome nolemt aicināt labākā darba autoru viņa darbu pārstrādāt, tad viņam dodams sešu mēnešu laiks tā izdarīšanai un līdz šī laika notecēšanai padome nevienu darbu negodalgos. Pēc pārstrādātā darba saņemšanas, padome saziņā ar lietpratēju komisijas priekšsēdētāju, divu mēnešu laikā, lemj par godalgu piešķiršanu iesniegto darbu autoriem, piemērojot 9. panta beigu daļā minētos godalgošanas veidus.

11. Godalgoto darbu autori patur visas autora tiesības.

12. Visus iesniegtos darbus, pēc autoru pieprasījuma, nosūta viņiem atpakaļ.